

BOSNA I HERCEGOVINA

FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE

VRHOVNI SUD

FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Broj: 65 0 Rs 499246 16 Spp

Sarajevo, 10.03.2017. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, odlučujući o zahtjevu Općinskog suda u Sarajevu, na prijedlog stranke – tužitelja, za rješavanje spornog pravnog pitanja u predmetu tog suda broj 65 0 Rs 499246 15 Rs, od 14.11.2016. godine, na osnovu odredbe člana 61. Zakona o parničnom postupku, te odredbe člana 18. Pravilnika o unutrašnjem sudskom poslovanju Federacije BiH i Brčko Distrikta, na sjednici Građanskog odjeljenja održanoj 10.03.2017. godine donio je:

O D L U K U

Usvaja se zahtjev Općinskog suda u Sarajevu za rješavanje spornog pravnog pitanja, pa Građansko odjeljenje Vrhovnog suda Federacije BiH izražava slijedeće:

PRAVNO SHVATANJE

Zaštitu svojih prava iz člana 84. Kolektivnog ugovora za područje telekomunikacija u Federaciji BiH u smislu prenosa pripadajućeg dijela dionica ili isplate protuvrijednosti u novcu, radnik Dioničkog društva BH Telecom Sarajevo, u sudskom postupku može tražiti tek nakon provedene emisije dionica, kada stiče aktivnu legitimaciju u individualnom građanskom sporu.

O b r a z l o ž e n j e

Općinski sud u Sarajevu je dana 18.11.2016.godine na prijedlog stranke, tužitelja, podnio ovom sudu zahtjev za rješavanje spornog pravnog pitanja uz koji je dostavio i spis tog suda broj 65 0 Rs 499246 15 Rs.

Sporno pravno pitanje glasi:

„ Da li su tužitelj i tuženi stvarno legitimisani u sporu (po tužbama tužitelja-radnika protiv tuženog poslodavca BH Telecom d.d. Sarajevo kojima traže da se obaveže tuženi da putem emisije dionica za zaposlene izvrši prenos pripadajućeg dijela dionica na tužitelje ili tužitelju isplati protuvrijednost dionica u novcu i da mu naknadi štetu u vidu izgubljene koristi po osnovu dividende) i da li tužitelju pripadaju prava propisana odredbom člana 84. Kolektivnog ugovora za područje telekomunikacija u Federaciji BiH“.

Kao razlog za podnošenje zahtjeva, se navodi činjenica da je tom sudu podnijeto preko 250 tužbi protiv istog tuženog sa istim tužbenim zahtjevom i da su sudovi različito rješavali u sporu po tužbi radnika i u sporu po tužbi sindikata radnika (predmet Općinskog suda Mostar).

Sudija prvostepenog suda, pozivajući se na odredbe člana 217. Zakona o privrednim društvima (raniji zakon), odnosno člana 205. važećeg Zakon o privrednim društvima i člana 24. i 25. Statuta Dioničkog društva BH Telecom Sarajevo iznosi sopstveno tumačenje spornog pravnog pitanja formulisano na način: „Tužitelj ima aktivnu legitimaciju, a tuženi pasivnu legitimaciju i tužitelju pripada pravo iz člana 84. Kolektivnog ugovora za područje Telekomunikacija u Federaciji BiH“.

Vrhovni sud Federacije BiH je ocijenio da se radi o spornom pravnom pitanju od prejudicijelnog značaja za odlučivanje u predmetu postupka i u većem broju predmeta, što opravdava zahtjev za njegovo razmatranje i za uzimanje pravnog shvatanja u smislu odredbi člana 61.a-61 f. Zakona o parničnom postupku.

Sporno pravno pitanje se odnosi na izjašnjenje suda o primjeni propisa, člana 84. Granskog kolektivnog ugovora, zbog njegove nepreciznosti, uopćenosti i različite primjene u praksi, odnosno na tumačenje te odredbe u cilju ostvarenja prava na emitovanje i prenos posebne klase dionica za zaposlene.

Podnesenim zahtjevom se nameću i druga značajna pitanja kao što su:

da li se neposrednom primjenom odredbe člana 84. GKU u građanskom, individualnom sporu može tražiti od poslodavca da putem emisije dionica izvrši prenos pripadajućeg dijela dionica na tužitelja;

da li se prethodno mora tražiti izvršenje ugovorne obaveze poslodavca da predvidi posebnu emisiju dionica za radnike i da li se taj zahtjev podnosi u kolektivnom radnom sporu prema članu 121. Zakona o radu, koji propisuje da strane Kolektivnog ugovora mogu pred nadležnim sudom zahtijevati zaštitu prava iz Kolektivnog ugovora.

Član 84. Kolektivnog ugovora za područje telekomunikacija u Federaciji BiH („Službene Novine F BiH“ broj 78/06 od 13.12.2006. godine) propisuje:

„ Sukladno članu 217. Zakona o privrednim društvima u Federaciji BiH, statutima Dioničkog društva BH Telecom Sarajevo i Javnog preduzeća Hrvatske telekomunikacije d.o.o. Mostar, poslodavac će predvidjeti posebnu emisiju dionica za radnike u visini od 5% osnovnog kapitala Dioničkog društva BH Telecom Sarajevo i Javnog preduzeća Hrvatske telekomunikacije d.o.o. Mostar koje će biti prenesene na radnike.“

Član 217. Zakona o privrednim društvima („Službene Novine F BiH“ broj 23/99-68/05), raniji zakon, propisuje:

„ Statutom Dioničkog društva može se utvrditi mogućnost emisije posebne klase dionica za zaposlene.

Zbir nominalnih vrijednosti svih dionica za zaposlene ne može biti veći od 5% osnovnog kapitala društva.

Dionice za zaposlene sadrže ista prava kao i obične dionice, osim u slučajevima utvrđenim ovim zakonom“.

Član 24. Statuta Dioničkog društva BH Telecom:

„ 1) Društvo može emitovati i posebne dionice za zaposlene u društvu.

2) Zbir nominalnih vrijednosti svih dionica za zaposlene ne može biti veći od 5% osnovnog kapitala društva.

2) Dionice zaposlenih sadrže ista prava kao i obične dionice, a ne mogu se prenositi na druga lica osim na zaposlene i penzionisane zaposlenike društva.“

Zakon o privrednim društvima („Službene Novine F BiH“ broj 81/2015 od 21.10.2015. godine).

Član 129. (povećanje osnovnog kapitala).

„ 1) Povećanje osnovnog kapitala vrši se na osnovu odluke koju na prijedlog Nadzornog odbora donosi Skupština Dioničkog društva dvotrećinskom većinom zastupljenih dionica, sa pravom glasa po svakoj klasi dionica...“

Član 130. (drugi način povećanja osnovnog kapitala).

„ 1) Nadzorni odbor dioničkog društva može Statutom ili Odlukom Skupštine biti ovlašten za donošenje odluke o povećanju osnovnog kapitala i to:

a) emisijom novih dionica

...

c) emisijom dionica za zaposlene iz dobiti

...

3) Ovlaštenje iz Statuta ili Odluka Skupštine iz stava 1 (ovog člana) važi najduže 5 godina i obavezno sadrži način procjene stvari i prava čijim unosom se uplaćuju nove dionice.

Član 205. (dionice zaposlenik)

„ 1) Statutom Dioničkog društva može se utvrditi mogućnost emisije posebne klase dionica za zaposlene odlukom Skupštine iz člana 129. ovog zakona ili odlukom Nadzornog odbora iz člana 130. ovog zakona.

2) Zbir nominalnih vrijednosti svih dionica za zaposlene ne može biti veći od 5% osnovnog kapitala dioničkog društva.

3) Dionice za zaposlene sadrže ista prava kao i obične dionice, osim u slučajevima utvrđenim ovim zakonom

Član 206. (uvjeti i način sticanja, prenosa i otkupa dionica).

...

4) Uvjeti i način sticanja, prenosa i otkupa dionica zaposlenih bliže se uređuju odlukom o emisiji, u skladu sa Statutom Dioničkog društva.

Normativni dio Granskog kolektivnog ugovora u odredbi člana 84. kojim su propisana prava trećih, tj. radnika i koji se odnosi na obavezu poslodavca na predviđanje posebne emisije dionica za radnike i prenošenje takvih dionica na radnike, po ocjeni ovog suda upućuje na zaključak da radnik može u individualnom radnom sporu tražiti zaštitu svog prava. Problem je na koji način i kako zbog navedene formulacije obaveze i zbog posebne procedure za emisiju dionica. Sigurno je da zaštitu svojih prava ne može tražiti na način kako je postavljen tužbeni zahtjev, jer je predmet obaveze kako je ugovoren i postavljen u sudskom postupku nemoguće izvršiti (predmet obaveze je nemoguć i neodređen-član 47. Zakona o obligacionim odnosima).

Ostvarivanje prava iz člana 84. GKU u smislu prenosa pripadajućeg dijela dionica na tužitelje ili isplate protuvrijednosti dionica u novcu, uslovljeno je donošenjem odluke Skupštine dioničkog društva ili Nadzornog odbora dioničkog društva (ovlaštenog Statutom ili odlukom Skupštine) o povećanju osnovnog kapitala emisijom dionica za zaposlene iz dobiti (član 129. i 130. Zakona o privrednim društvima) i odlukom o emisiji dionica, kojom se uređuju uvjeti i način sticanja, prenosa i otkupa dionica (član 206. stav 4. Zakona o privrednim društvima), u konačnom emitiranju dionica, kao vrijednosnih papira zatvorenom ponudom.

Dakle, pravo radnika propisano članom 84. GKU je utuživo, pa prema tome i ostvarivo samo u dijelu ugovorene obaveze poslodavca da na radnike prenese dionice iz emisije posebne klase dionica za zaposlene. Mogućnost učešća radnika u zaštiti njihovih prava na prenos dionica na radnike postoji tek od vremena emitovanja tih dionica, a ne i prije, jer radnik ne može uticati na mogućnost predviđanja i provođenja posebne emisije dionica na radnike.

Analizom odredbe člana 84. GKU i relevantnih odredbi Zakona o privrednim društvima, te posebno imajući u vidu zakonom propisanu proceduru emisije dionica za zaposlene iz dobiti, u odnosu na koju obavezu poslodavca Granski kolektivni ugovor se ne može neposredno primjeniti, Građansko odjeljenje Vrhovnog suda F BiH je primjenom odredbi člana 61.d. Zakona o parničnom postupku donijelo odluku kao u izreci.

Predsjednica Građanskog odjeljenja

Zdravka Grebo-Jevtić, s.r.